

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 19 juni 2018 met nummer RvVb/A/1718/1020
in de zaak met rolnummer 1617/RvVb/0263/A

Verzoekende partij	het college van burgemeester en schepenen van de stad BRUGGE vertegenwoordigd door de heer Pieter DEWULF, jurist
Verwerende partij	DE GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR van het agentschap RUIMTE EN ERFGOED, afdeling West-Vlaanderen vertegenwoordigd door advocaat Yves FRANCOIS met woonplaatskeuze op het kantoor te 8790 Waregem, Eertbruggestraat 10
Tussenkomenende partij	de nv ENECO WIND BELGIUM vertegenwoordigd door advocaten Tom MALFAIT en Lies DU GARDEIN met woonplaatskeuze op het kantoor te 8020 Oostkamp, Domein De Herten, Hertsbergsestraat 4

I. BESTREDEN BESLISSING

De verzoekende partij vordert met een aangetekende brief van 21 december 2016 de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 10 november 2016.

De verwerende partij heeft aan de tussenkomenende partij een stedenbouwkundige vergunning verleend onder voorwaarden voor het oprichten van één windturbine met bijhorende infrastructuur, inclusief de bouw van één middenspanningscabine en de aanleg van het kabeltracé op de percelen gelegen te 8380 Brugge, Jozef Verschaveweg/Skagerrakstraat, met als kadastrale omschrijving afdeling 12, sectie P, nummers 361N2, 361P, 361X4.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De tussenkomenende partij verzoekt met een aangetekende brief van 27 februari 2017 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen.

De voorzitter van de Raad laat de tussenkomenende partij met een beschikking van 28 maart 2017 toe in de debatten.

De verwerende partij dient een antwoordnota en het administratief dossier in. De tussenkomenende partij dient een schriftelijke uiteenzetting in. De verzoekende partij dient een wederantwoordnota in. De verwerende partij dient een laatste nota in. De tussenkomenende partij dient een laatste schriftelijke uiteenzetting in.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 24 april 2018.

De heer Pieter DEWULF voert het woord voor de verzoekende partij. Advocaat Lies DU GARDEIN voert het woord voor de tussenkomenende partij. De verwerende partij verschijnt schriftelijk.

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit) zijn toegepast.

III. FEITEN

De tussenkomenende partij dient op 3 februari 2016 bij de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor *“het oprichten van één windturbine met bijhorende infrastructuur, inclusief de bouw van één middenspanningscabine en de aanleg van het kabeltracé”* op de percelen gelegen te 8380 Brugge, Jozef Verschaveweg/Skagerrakstraat.

De aangevraagde windturbine wordt ingeplant op de terreinen van de Visveiling en maakt onderdeel uit van een windproject van twee windturbines. De tweede windturbine is in ontwikkeling en bevindt zich ten zuiden van de aangevraagde windturbine. Beide windturbines kaderen in de tweede fase van een windproject voor de realisatie van 37 windturbines in de haven van Zeebrugge. In een eerste fase zijn reeds vier windturbines in aanbouw. De windturbine heeft een rotordiameter van maximum 115 meter, een maximale tiphoogte van 180 meter en een vermogen van maximum 3,5 MW.

De percelen liggen ook binnen de grenzen van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, ‘Afbakening Zeehavengebied Zeebrugge’, goedgekeurd op 19 juni 2009, met name in een gebied voor zeehaven- en watergebonden bedrijven.

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 29 februari 2016 tot en met 29 maart 2016, worden drie bezwaarschriften ingediend, waaronder een petitie ondertekend door bewoners van 35 adressen in Zeebrugge.

De stedelijke dienst Leefmilieu adviseert op 11 maart 2016 voorwaardelijk gunstig.

De FOD Mobiliteit en Vervoer adviseert op 16 maart 2016 voorwaardelijk gunstig.

Het college van burgemeester en schepenen adviseert op 5 september 2016:

“ ...

Toetsing aan de regelgeving

...

Omzendbrief RO/2014/02 betreffend afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines (25 april 2014)

...

Verplichte adviezen

...

Dienst Leefmilieu: ongunstig

...

Wegendienst: gunstig met bemerkingen

...

Groendienst: gunstig met opmerking

...

Dienst Ruimtelijke Ordening: ongunstig.

Openbaar onderzoek

Er is een openbaar onderzoek georganiseerd van 29 februari 2016 tot en met 29 maart 2016, conform het besluit van de Vlaamse Regering van 5 mei 2000 betreffende de openbare onderzoeken over aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning en verkavelingsaanvragen.

Er werden drie bezwaarschriften (2 bezwaren binnen de termijn waarvan één petitie - ontvankelijk- en één bezwaar buiten termijn -ontvankelijk-), ingediend,

- Bewoners van de Zeebrugge (35 adressen) tekenden bezwaar in tegen de komst van de windmolen omwille van de beperkte afstand tot de dorpskern van Zeebrugge, het binnenhuislawaaï en de slagschaduw die het zal teweegbrengen. Bijkomend werd meegedeeld dat de bekendmaking op 'heden' (26 maart 2016) onleesbaar was geworden.*
- Van een bewoner uit Evendijk-Oost kwam eveneens een bezwaar:*
  - De communicatie omtrent deze aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning. De bezwaarindiener betreurt de afwezigheid van duidelijke informatie en de afwezigheid van inspraak van de buurtbewoners.*
  - Verlies aan zonlicht door slagschaduw*
  - Verlies aan rendement van de onlangs geplaatste zonnepanelen*
  - Geluidsoverlast*
- Een laatste bezwaar door nv Pittman Seafoods is onontvankelijk doordat het buiten termijn werd ingediend.*

Toetsing aan de goede ruimtelijke ordening:

Beschrijving van de omgeving

De aanvraag situeert zich op de Vlaamse Visveiling in het noordelijk deel van de achterhaven.

Toetsing van het project met de omgeving

Het betreft hier 1 windturbine met een tiphoogte van 180 m op een nieuwe locatie nl. op de terreinen van de Zeebrugse Visveiling aan de Skaggerrakstraat.

Er werd een lokalisatienota toegevoegd ter ondersteuning van de vraag. Volgens de aanvraag betreft de voorliggende aanvraag een vervollediging van een ruimere cluster windturbines binnen het zeehavengebied. Hierbij wordt verwezen naar de 2 windturbines ten oosten van het Verbindingsdok en de 2 windturbines in de transportzone ten westen van de Baron de Maerelaan.

Ondanks er verwezen wordt naar een visualisatie van de aanvraag ter ondersteuning van de landschappelijke inpasbaarheid, werd deze niet in het dossier terug gevonden. De beoordeling van deze windmolen die een visuele impact zal hebben voor de bewoners van Zeebrugge kan aldus niet gebeuren.

De windturbine op het terrein van de visveiling is gelegen op een korte afstand van een woongebied, nl. op een afstand van 305 m. De dichtste woning zou op ongeveer 340 m gelegen zijn. Een bijkomende belasting van deze woonomgeving die geprangd ligt tussen de verschillende havenactiviteit kan niet worden aanvaard. Het is van primordiaal belang de woonkwaliteit van deze reeds gecompromitteerde omgeving te waarborgen.

Project -m.e.r.-screening

Door de dienst MER werd op 8 september 2015 een ontheffing van de verplichting tot het opstellen van een project MER toegekend.

...

Advies:

Het college adviseert de aanvraag ongunstig

...

De verwerende partij verleent op 10 november 2016 een stedenbouwkundige vergunning onder voorwaarden. De verwerende partij beslist:

“ ...

EXTERNE ADVIEZEN

Ik heb op 04/02/2016 de adviezen ingewonnen van het college van burgemeester en schepenen van Brugge, van Onroerend Erfgoed, van FOD Mobiliteit en Vervoer, van K.M.I. en van MBZ.

...

Standpunt GSA:

Voor de weerlegging van het advies van het college van burgemeester en schepenen van Brugge verwijs ik naar de evaluatie van de bezwaren die werden ingediend tijdens het openbaar onderzoek en naar de rubriek 'beoordeling van de goede ruimtelijke ordening', waarin ik de aanvraag toets aan de omzendbrief R0/2014/02 betreffende het afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines en aan de criteria als uitvoering van art. 4.3.1. van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

Er wordt als vergunningsvoorwaarde opgenomen dat de sectorale geluids- en slagschaduwnormen moeten gerespecteerd worden, zodat er kan vanuit gegaan worden dat er geen milieuaspecten kunnen verwacht worden die een nefaste ruimtelijke weerslag hebben op de woon- en werkomgeving.

...

FOD Mobiliteit en Vervoer heeft op 16 maart 2016 een gunstig advies uitgebracht waarbij standaardvoorwaarden opgelegd worden:

...

Standpunt GSA:

Deze voorwaarden worden als vergunningsvoorwaarden opgelegd.

heeft K.M.I. in het kader van de MER-ontheffingsaanvraag een gunstig advies uitgebracht en gesteld dat er geen bijkomende verstoring verwacht wordt.

MBZ heeft op 17/02/2016 laten weten geen bezwaar te hebben tegen de aanvraag.

HET OPENBAAR ONDERZOEK

...

De aanvraag is verzonden, naar de gemeente BRUGGE voor de organisatie van het openbaar onderzoek. Het vond plaats van 29/02 29/03/2016. Ik ontving de resultaten van het openbaar onderzoek op 23/09/2016.

Er werden 3 bezwaarschriften ingediend, waarvan er 2 ontvankelijk zijn, en waaronder een petitie die ondertekend werd door bewoners uit Zeebrugge (35 adressen). Het bezwaar dat werd ingediend door Pittman Seafoods werd buiten termijn ingediend en is onontvankelijk.

De ontvankelijke bezwaren hebben betrekking op geluidsoverlast, slagschaduw, onleesbare bekendmaking, nabijheid dorpskern en IBIS-hotel, onduidelijke info en verlies aan rendement PV-installatie.

Deze bezwaren worden als volgt geëvalueerd:

Geluidsoverlast

- Uit de geluidstudie blijkt dat de sectorale normen in avond- en nachtperiode niet gehaald worden t.o.v. beoordelingspunt 4; er dienen mitigerende maatregelen genomen te worden die het brongeluid van VVT Visveiling reduceren tot 103 dB(A).
- Het naleven van de sectorale geluidsnormen wordt opgelegd als vergunningsvoorwaarde.

Slagschaduw:

- Wanneer de zon schijnt werpt de rotor van een windturbine een bewegende slagschaduw. Dit stroboscopische effect kan hinderlijk zijn voor omliggende kantoren en woningen.
- Er werd een slagschaduwstudie toegevoegd aan de aanvraag. Er zijn 26 woningen en 21 bedrijven beschouwd.
- Door de initiatiefnemer wordt t.a.v. bedrijfsgebouwen een afwijking van de Vlaremnorm gevraagd:
  - Voor weekdagen max. 30 u /jaar, max. 60 minuten / dag
  - Voor weekenddagen: vrijwaren van de normVoor woningen buiten het industrieterrein verbindt Eneco zich ertoe de opgelegde normen te respecteren (max. 8 u/jaar, max. 30 min/dag).
- Hierbij kan worden opgemerkt dat intussen de sectorale milieuvorwaarden in Vlareml ook versoepeld zijn, zodat voor relevante slagschaduwgevoelige objecten in industriegebied, met uitzondering van woningen nu een maximum geldt van dertig uur effectieve slagschaduw per jaar, met een maximum van dertig minuten effectieve slagschaduw per dag.
- Er wordt als vergunningsvoorwaarde opgelegd dat de sectorale slagschaduwnormen dienen nageleefd te worden.

Onleesbare bekendmaking

- Dit aspect kan moeilijk beoordeeld worden. Het bezwaarschrift is alleszins op correcte wijze ingediend.

Nabijheid dorpskern en IBIS-hotel

- *In het bezwaarschrift wordt niet gespecificeerd wat concreet het bezwaar is.*
- *Rekening houdend met het voorwerp van de aanvraag kan er vanuit gegaan worden dat er gevreesd wordt voor geluids- en slagschaduwhinder.*
- *Hieraan wordt tegemoet gekomen door als vergunningsvoorwaarde op te leggen dat de sectorale geluids- en slagschaduwnormen uit Vlare II te allen tijde dienen gerespecteerd te worden, desnoods door toepassing van een reducerende modus of door het stilleggen van de windturbines.*

Onduidelijke info

- *In het bezwaar wordt niet gespecificeerd welke info niet duidelijk was. Het aanvraagdossier is duidelijk opgesteld.*
- *Het verplichte openbaar onderzoek is volgens de wettelijke regels gevoerd. Over andere informele aspecten inzake communicatie kan ik geen uitspraak doen. Communicatie is ook geen stedenbouwkundig aspect.*

Rendement PV-installatie

- *Waardevermindering en/of inkomstenverlies als gevolg van de aanwezigheid van windturbines in de omgeving is eerder een subjectieve appreciatiefactor die niet handelt over de ruimtelijke en stedenbouwkundige aanvaardbaarheid van de voorliggende aanvraag.*

Er kan besloten worden dat de bezwaren grotendeels ongegrond zijn. Sommige aspecten geven aanleiding tot het formuleren van passende vergunningsvoorwaarden, die garanderen dat de hinder binnen de normen zal blijven.

MILIEUTOETS

In 2010 werd een project-MER opgemaakt voor inplanting van 37 windturbines in haven van Zeebrugge (project-MER "Power Port Zeebrugge"). In de projectbeschrijving werd vermeld dat voor de windturbines in de Voorhaven en de noordelijke Achterhaven verschuivingen konden optreden tot een afstand van 200m. Er zijn in de geoptimaliseerde windparklayout verschuivingen met meer dan 200m. Ingevolge deze gewijzigde parklayout en diverse actualisaties is er een MER-ontheffing aangevraagd voor de WT uit onderhavige vergunning.

Door de dienst MER werd op 8 september 2015 een ontheffing van de verplichting tot het opstellen van een project MER toegekend: zie bijlage 13 (PR2084) van het dossier.

WATERTOETS

...

BEOORDELING VAN DE GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

Het betreft hier 1 windturbine met een tiphoogte van 180 m op een nieuwe locatie nl.. op de terreinen van de Vlaamse Visveiling aan de Jozef Verschaveweg / Skagerrakstraat.

Er werd een localisatienota toegevoegd ter ondersteuning van de vraag. Volgens de aanvraag betreft de voorliggende aanvraag het vervolledigen van een ruimere cluster windturbines binnen het zeehavengebied. Hierbij wordt verwezen naar de 2 windturbines ten oosten van het Verbindingsdok, de 2 windturbines in de Transportzone ten westen van de Baron de Maerelaan en de turbine op de site Tropicana (op 05/09/2016 stedenbouwkundig vergund door het college van burgemeester en schepenen van Brugge).

Deze beoordeling - als uitvoering van art. 1.1.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening gericht op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling en met oog voor de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen - houdt rekening met de volgende criteria als uitvoering van art. 4.3.1. van de codex:

- *Functionele inpasbaarheid*

De aanvraag is verenigbaar met de voorziene bestemming in het gewestelijk RUP. Binnen gebied voor zeehaven- en watergebonden bedrijven is de opwekking van energie immers toegelaten. Industriezones worden in het Vlaams beleid expliciet naar voor geschoven als prioritaire zone voor inplanting van windenergie. Binnen dit bestemmingsgebied krijgt de inplanting in havengebieden dan nog eens de absolute prioriteit.

De aanvraag past binnen de krachtlijnen van de omzendbrief. De omzendbrief noemt zeehavengebied niet alleen vanuit ruimtelijk, milieu- en windtechnisch oogpunt maar ook vanwege de bestemming als economische poort een, prioritaire oprichtingslocatie voor windturbines. Door de ligging en oriëntatie vormt het terrein een windrijke zone. De bestaande infrastructuur en netaansluiting zorgen voor de vereiste bereikbaarheid.

De windturbine wordt bovendien direct naast bestaande bebouwing opgericht, in een bebouwde omgeving met gekende ordening, zodat er kan vanuit gegaan worden dat er geen hypotheek gelegd wordt op de ontwikkeling van de bestemming.

Door windturbines zoveel als mogelijk te bundelen wordt het behoud van de nog resterende open ruimte in het sterk verstedelijkte Vlaanderen gegarandeerd en wordt een optimalisatie van de windenergieopwekking beoogd. Volgens de omzendbrief RO/2014/02 wordt vanaf drie windturbines van • een cluster gesproken. De aangevraagde windturbine zal visueel deel uitmaken van een ruimtelijk geheel van windturbines binnen het havengebied en op de Transportzone. Dit samen met nog te realiseren windturbines, waaronder de windturbine op de site Tropicana die op 05/09/2016 door het CBS van Brugge stedenbouwkundig werd vergund, en toekomstige turbines ten oosten van het noordelijk insteekdok.

Het havengebied is een prioritaire zone voor het plaatsen van windturbines. Doel is te komen tot een optimale invulling, met als resultaat een op schaal van de haven ruimtelijk geheel. Ruimtelijke afwegingen die normaal spelen (lijnopstelling, tussenafstanden, clustering per drie,...) zijn in dergelijk gebied minder van belang.

Een globale visie is inderdaad aangewezen, maar niet essentieel in voorliggend dossier. De inplanting is aan de rand van het havengebied, zodat de invulling van de rest niet gehypothekeerd wordt. Een inplanting meer naar het noorden is om milieutechnische redenen niet gewenst.

De afstand tot de dichtstbijzijnde woning, 340 m, met tussenliggend' de brede en ruimtelijk structurerende Kustbaan, is voldoende om de functionele inpasbaarheid met de woonomgeving te garanderen mits de sectorale geluids- en slagschaduwnormen worden nageleefd.

- *Mobiliteitsimpact*

Een windturbine creëert nauwelijks mobiliteitsimpact. De bouwplaats is bovendien goed bereikbaar, ook voor vrachtwagens. Voor alle transporten kan gebruik gemaakt worden van de bestaande wegenis.

- *Schaal*

De windturbine wordt ingepland in industriegebied met bestaande grootschalige ruimtelijke structuren. Deze omgeving verdraagt de geplande ruimtelijke ingreep en verantwoordt ook de relatief grote tussenafstand tot de andere windturbines.

- *Ruimtegebruik en bouwdichtheid*

De terrein inname is beperkt. Windturbines zelf zijn enkel puntinnames op de bodem. Er wordt geen bijkomende wegenis of verharding aangelegd. Enkel dient een werkvlak van 2.500m² tijdelijk vrijgemaakt te worden. Het gaat om een zeer beperkte terreininname met een minimale impact op de realisatie van de gebiedsbestemming.

- *Visueel-vormelijke elementen*

De windturbine wordt ruimtelijk gebundeld met de waterinfrastructuur van het Boudewijnkanaal en de dokken van de Achterhaven. Ten westen, ten noorden en ten oosten zijn er ook nog spoorlijnen gelegen, ten zuiden is het Verbindingsdok gesitueerd en ten oosten het Noordelijk insteekdok. De bundeling maakt dat er geen sprake is van versnippering.

De inplanting in industriegebied met bestaande grootschalige ruimtelijke structuren zal een bijdrage leveren aan het ruimtelijk totaalbeeld van de haven.

De turbine zal het industriële karakter van de havenomgeving positief uitstralen. Het is echter niet wenselijk om belettering en reclame aan te brengen op de windturbines. Dit zou afbreuk doen aan het statige voorkomen. Er wordt hiervoor een vergunningsvoorwaarde opgenomen.

Er werd geopteerd voor een type turbine met drie wieken die zullen draaien bij een laag toerental. Traag draaiende turbines worden als statiger en minder storend ervaren dan de snel draaiende. De toren is van het volle type (buismast) en is in staal of beton uitgevoerd. De standaardkleur van de turbines is gebroken wit/grijs, passend in de omgeving.

- *Cultuurhistorische aspecten*

Uit het advies van Onroerend Erfgoed blijkt dat er geen negatieve impact zal zijn inzake archeologie.

- *Het bodemreliëf*

Er is geen impact na de uitvoering van de werken.

- *Hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid in het algemeen*

Windturbines kunnen typisch potentieel hinderlijk zijn voor de aspecten geluid en slagschaduw. Ook veiligheid is' een issue.

Uit de geluidstudie blijkt dat ter hoogte van meetpunt 4 een immissieniveau gehaald wordt dat 's avonds leidt tot overschrijding van de norm. In alle andere meetpunten worden de geluidsnormen gerespecteerd. Het project dient steeds te voldoen aan de voorwaarden inzake geluid gesteld in de omzendbrief R0/2014/02 en de sectorale milieuvoorwaarden (VLAREM). Er wordt hiervoor een vergunningsvoorwaarde opgenomen.

Uit de slagschaduwstudie blijkt ook dat er, ook door cumulatieve effecten, beperkte overschrijdingen van de normen kunnen plaatsvinden, zowel ten opzichte van woningen als ten opzichte van bedrijfsgebouwen. De aanvrager vraagt om te mogen afwijken van de geldende slagschaduwnormen die van toepassing zijn ten opzichte van de bedrijfsgebouwen. Deze normen zijn onlangs versoepeld (Vlaremrein 2015). Voor alle andere slagschaduwgevoelige objecten, met name woningen gelegen buiten het industrieterrein, verbindt de initiatiefnemer zich er toe om de nodige maatregelen te nemen zodat er ten allen tijd zal voldaan worden aan de Vlarenormen. Er wordt als vergunningsvoorwaarde opgelegd dat de sectorale slagschaduwnormen te allen tijde gerespecteerd dienen te worden.

Er werd ook (door M-Tech) een veiligheidsstudie opgemaakt met als conclusie dat de windturbine voldoet aan de criteria die in het kader van de externe veiligheid voor windturbines in Vlaanderen worden gehanteerd.

Gelet op de uitgebrachte adviezen. Aan de meeste opmerkingen kan tegemoet gekomen worden door het opnemen van vergunningsvoorwaarden.

Gelet op de evaluatie van de bezwaren die gerezen zijn tijdens het openbaar onderzoek. Om tegemoet te komen aan bezwaren wordt als vergunningsvoorwaarde opgelegd dat de sectorale geluids- en slagschaduwnormen uit Vlarem II te allen tijde gerespecteerd dienen te worden, desnoods door toepassing van een reducerende modus of door het stilleggen van de windturbines.

Overwegende dat de turbine wordt vergund met een maximale tiphoogte van 180m en een maximale rotordiameter van 115m. Hierbij kan verwezen worden naar art. 11.5, 2° van het vrijstellingsbesluit (BVR van 16 juli 2010), dat toelaat om binnen deze afmetingen eventueel te kiezen voor een andere windturbine die even hoog is of lager, en met wieken die even lang zijn of korter, en die er kennelijk hetzelfde uitziet als de vergunde windturbine.

ALGEMENE CONCLUSIE

De aangevraagde windturbine wordt ingeplant in havengebied, een prioritaire oprichtingslocatie voor windturbines, waar een dergelijke grootschalige constructie ruimtelijk aanvaardbaar is. Ook de afstand tot de bewoning is ruimtelijk aanvaardbaar. Milieutechnisch dienen wel de nodige voorwaarden te worden 'opgelegd om de verenigbaarheid met de omgeving (waaronder de bewoning in Zeebrugge-Dorp) te garanderen.

BIJGEVOLG WORDT OP 10 NOV. 2016 HET VOLGENDE BESLIST:

De gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar geeft de vergunning af aan de aanvrager, die ertoe verplicht is het college van burgemeester en schepenen per beveiligde zending op de hoogte te brengen van het begin van de werkzaamheden of handelingen, waarvoor vergunning is verleend, ten minste acht dagen voor de aanvatting van die werkzaamheden of handelingen en ertoe verplicht is volgende voorwaarden na te leven:

Voorwaarden vanuit Ruimte Vlaanderen

- *Op het einde van hun levensduur dienen de turbines ontmanteld te worden. Er dient daarbij maximaal gekeken te worden naar recuperatie of recyclage van de gebruikte materialen. De bouwplaats dient dan volledig terug vrijgemaakt te worden.*
- *Er mag op de windturbine(Masten) geen reclame worden aangebracht (met uitzondering van een bescheiden aanduiding van de naam of het logo van de firma).*
- *De sectorale geluids- en slagschaduwnormen uit Vlarem II dienen te allen tijde gerespecteerd te worden, desnoods door toepassing van een reducerende modus of door het stilleggen van de windturbines*
- *Alle preventieve en technische maatregelen moeten genomen worden-zodat eventuele slagschaduwhinder en geluidshinder onder de vigerende normen blijft.*
- *De windturbines mogen niet in bedrijf zijn of worden genomen indien er ijs op de bladen zit. Dit dient opgenomen te worden in het veiligheidsbeheersysteem van de windturbines.*

Voorwaarden uit het advies van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer

- *de maximale tiphoogte van 180m AGL (boven het natuurlijk grondniveau) mag niet overschreden worden*
- *er dient voorzien te worden in dag- en nachtbebakening zoals beschreven in paragraaf 7.3.2 van CIRGDF03 (<http://www.mobiliteit.belgium.be/nl/luchtvaart/circulaires/gdf/>).*
- *Indien kranen of andere hulpmiddelen gebruikt worden die hoger dan 25 meter AGL (boven de grond) reiken, dient een nachtbebakening voorzien te worden van een lage intensiteit verlichting type A (10 cd min.) om de vliegveiligheid te garanderen tijdens de werkzaamheden.*
- *ten minste 60 dagen voor de aanvang van de werkzaamheden dienen de onderstaande instanties schriftelijk op de hoogte gebracht te worden van de begindatum van de . werkzaamheden, het effectief oprichten van de constructies, het einde van de werken en de eventuele ontmanteling van de constructies met vermelding van de juiste posities in Lambertcoördinaten en de totale hoogte van de obstakels teneinde, zo nodig, de luchtvaartkaarten aan te passen en het vliegend personeel te informeren (zie contactgegevens onderaan deze brief). Bovendien wordt er gevraagd aan de verantwoordelijke voor het project tijdig de relevante informatie (plaatsen van kranen,...) via fax op te sturen aan COMOPSAIR Airspace Control Ops naar 02/701.72.66 (en MDC naar 02/752.42.01).*
  - o *Directoraat-generaal Luchtvaart (Dhr. Serge Delfosse met vermelding van referte LA/A-POR/JU/16-0331)*
  - o *Defensie (Major Frédéric Rouffé, met vermelding van volgende referte MITS : 16-00081574, dossier 30/2013-1);*
  - o *Belgocontrol (Dhr. Johan Caroen, met vermelding van volgende referte 0/AIM/U/Wind 1378/16-0134).*
- *Windenergie-installaties dienen voorzien te worden van een automatisch waarschuwingssysteem, dat bij defecten (defecte lamp, stroomonderbreking,...), een centrale waarschuwt. Defecten dienen onverwijld gemeld te worden aan het "Military Detachment for Coordination" (02/752 44 52). De bebakeningsverlichting moet binnen*

de 48 uren hersteld en opnieuw correct functioneren. In geval. van erge panne, zal dagelijks een omstandig verslag aan de bovenvermelde dienst worden overgemaakt.
...”

Dit is de bestreden beslissing.

Op 15 december 2016 wordt aan de tussenkommende partij een milieuvergunning verleend voor de exploitatie van de aangevraagde windturbine.

IV. ONTVANKELIJKHEID VAN DE TUSSENKOMST

Uit het dossier blijkt dat het verzoek tot tussenkomst tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging – Belang van de Verzoekende Partij

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partij omschrijft haar belang bij deze vordering als volgt:

“ ...

Luidens artikel 4.8.11 §1, 7° van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening beschikt het college van burgemeester en schepenen voor vergunningen, afgegeven binnen de bijzondere procedure, op voorwaarde dat het tijdig advies heeft verstrekt krachtens artikel 4.7.26, §4, eerste lid, 2° over een voldoende belang bij het instellen van een beroepsprocedure bij Uw Raad. Aangezien het verleende advies tijdig was, kan het belang niet worden betwist.

Door het ongunstig advies van verzoekende partij niet te volgen worden de inspanningen die verzoekende partij onderneemt om haar grondgebied met voldoende draagvlak duurzaam ruimtelijk te ordenen miskend.

...”

2.

De verwerende partij betwist het belang van de verzoekende partij. Zij stelt als volgt:

“ ...

Voorwaarde opdat een adviesverlenende instantie een ontvankelijk beroep kan indienen, is dat zij tijdig advies verstrekt heeft. Krachtens het toepasselijke art. 4.7.26 § 4 eerste lid, 2° VCRO moet het advies van het CBS binnen een termijn van 30 dagen na het afsluiten van het openbaar onderzoek uitgebracht worden.

In casu werd het openbaar onderzoek afgesloten op 29.03.2016. Het advies van het CBS van Brugge werd uitgebracht op 05.09.2016 en bereikte de GSA pas op 23.09.2016, dus ruim buiten de wettelijke termijn.

Het verzoekschrift is onontvankelijk bij gebreke aan belang.

...”

3.

In haar wederantwoordnota antwoordt de verzoekende partij het volgende:

“ ...

De adviestertermijn die toegekend wordt aan het college van burgemeester en schepenen is een ordetermijn, in die zin dat het college van burgemeester en schepenen weliswaar verplicht is om een advies uit te brengen binnen de voorgeschreven termijn, maar dat aan het verstrijken van deze termijn geen automatische sancties zijn verbonden door de decreetgever, in die zin dat het laattijdig (buiten de ordetermijn) verstrekken van advies niet automatisch leidt tot bevoegdheidsverlies.

Indien de adviestertermijn voor een verplicht in te winnen advies zoals in voorliggend geval het karakter heeft van een ordetermijn is de vergunningverlenende overheid er in principe toe gehouden het advies af te wachten en hiermee rekening te houden indien het alsnog wordt verstrekt.

Uw Raad sprak zich daarover al eerder in die zin uit:

"De vergunningverlenende overheid moet evenwel niet oneindig lang blijven wachten op het advies. Subsidiar geldt de redelijke termijn-eis als beginsel van behoorlijk bestuur: het advies moet binnen een redelijke termijn worden uitgebracht. Bij deze adviestertermijnen, die het karakter hebben van een ordetermijn, geldt de redelijke termijn als een jurisprudentiële vervaltermijn: wordt het advies niet binnen een redelijke termijn uitgebracht, dan is het laattijdig en hoeft het niet langer te worden afgewacht. Bij de beoordeling van de redelijkheid van de adviestertermijn moet ook rekening worden gehouden met het bestaan van vervaltermijnen in hoofde van de beslissende overheid: wat de vergunningverlenende overheid absoluut moet voorkomen is het verstrijken van de eigen beslissingstermijn, waardoor zij zelf onbevoegd wordt om een beslissing te nemen.

De vraag of een advies binnen een redelijke termijn is verstrekt, dient beoordeeld te worden in functie van de concrete elementen van het dossier, waarbij vooral de complexiteit van het dossier een rol speelt, wat onder meer kan blijken uit het groot aantal adviezen en bezwaren uitgebracht tijdens de procedure"(RVVB, 13 december 2016, nr. A/1617/403).

Dit is in casu duidelijk het geval. Er werden 3 bezwaarschriften ingediend, waarvan er 2 ontvankelijk zijn, waaronder een petitie ondertekend door bewoners van maar liefst 35 adressen.

In dat arrest stelde uw Raad ook nog duidelijk het volgende:

"De Raad merkt op dat artikel 4.7.26, §4, eerste lid, 2°a) VCRO voorziet in een vervaltermijn van dertig dagen indien geen openbaar onderzoek moet gehouden worden, bij gebreke waarvan aan het college van burgemeester en schepenen op grond van artikel 4.8.11, §1, 7° VCRO de bevoegdheid wordt ontzegd om op ontvankelijke wijze beroep in te stellen bij de Raad. De ratio legis om anders dan in voormeld artikel 4.7.26, §4, eerste lid, 2°a) VCRO een ordetermijn te voorzien in artikel 4.7.26, §4, eerste lid, 2° b) VCRO ligt in het feit dat het college van burgemeester en schepenen de bezwaren ingediend tijdens het openbaar onderzoek moet bundelen, waarbij het niet onredelijk is dat zij haar advies pas verstrekt na kennisname van deze bezwaren".

Verzoekende partij heeft deze bezwaren ook gebundeld en besproken in haar ongunstig advies.

*Verzoekende partij meent dan ook dat de opgeworpen exceptie moet worden verworpen.
...*

4.

De verwerende partij stelt nog:

“ ...

Verzoekende partij betwist niet dat zij laattijdig haar advies gegeven heeft. Zij beweert echter dat de adviestertermijn slechts een termijn van orde is en de overschrijding ervan geen gevolgen zou hebben.

Niet is minder waar. Inderdaad is het het CBS niet verboden om na het verstrijken van haar ordeterminen alsnog advies te geven. Dat maakt inderdaad het advies niet onwettig of impliceert niet dat de GSA er geen rekening moet mee houden. Dat is wat in het arrest dd. 13.12.2016 van de Raad waar het CBS naar verwijst, beslist wordt.

Complex kan het dossier ook niet beschouwd worden. Er waren slechts 2 ontvankelijke bezwaarschriften, waarvan één dan nog een petitie.

Echter, krachtens de wet heeft het niet tijdig verstrekken van het advies tot gevolg dat het CBS haar (automatisch) belang verliest. Zij mag nog advies verstrekken, maar wordt niet meer automatisch als belanghebbende partij beschouwd.

...”

Beoordeling door de Raad

1.

Artikel 4.8.11, §1, 7° VCRO luidt als volgt:

“ ...

*§ 1. De beroepen bij de Raad kunnen door de volgende personen worden ingesteld:
(...)*

7° het college van burgemeester en schepenen voor vergunningen, afgegeven binnen de bijzondere procedure, op voorwaarde dat het tijdig advies heeft verstrekt krachtens artikel 4.7.26, § 4, eerste lid, 2°, of ten onrechte niet om advies werd verzocht.

...”

Artikel 4.7.26 §4, eerste lid, 2° VCRO luidt als volgt:

“ ...

§4. Ten aanzien van ontvankelijke vergunningsaanvragen wordt verder gehandeld overeenkomstig de hiernavolgende regelen:

(...)

2° het vergunningverlenende bestuursorgaan of zijn gemachtigde wint het voorafgaand advies in van de door de Vlaamse Regering aangewezen instanties en van het college van burgemeester en schepenen, rekening houdend met volgende regelingen :

(...)

b) indien de vergunningsaanvraag onderworpen is aan een openbaar onderzoek:

(...)

2) bezorgt het college van burgemeester en schepenen het proces-verbaal van het openbaar onderzoek, de gebundelde bezwaren en opmerkingen en zijn eigen advies aan het vergunningverlenende bestuursorgaan binnen een ordetermin van dertig dagen, die ingaat de dag na deze waarop het openbaar onderzoek werd afgesloten.

...

Artikel 4.7.26, §4, eerste lid, 2° a) VCRO voorziet in een vervaltermijn van dertig dagen indien geen openbaar onderzoek moet gehouden worden, bij gebreke waarvan aan het college van burgemeester en schepenen op grond van artikel 4.8.11, §1, 7° VCRO de bevoegdheid wordt ontzegd om op ontvankelijke wijze beroep in te stellen bij de Raad.

De *ratio legis* om, anders dan in voormeld artikel 4.7.26, §4, eerste lid, 2°a) VCRO, enkel een ordetermin te voorzien in artikel 4.7.26, §4, eerste lid, 2° b) VCRO, ligt in het feit dat het college van burgemeester en schepenen de bezwaren ingediend tijdens het openbaar onderzoek moet bundelen, waarbij het niet onredelijk is dat zij haar advies pas verstrekt na kennisname van deze bezwaren.

De ordetermin voor advies die toegekend wordt aan het college van burgemeester en schepenen houdt in dat het college van burgemeester en schepenen weliswaar verplicht is om een advies uit te brengen binnen de voorgeschreven termijn, maar dat aan het verstrijken van deze termijn geen automatische sancties zijn verbonden door de regelgever, in die zin dat het laattijdig (buiten de ordetermin) verstrekken van advies niet automatisch leidt tot bevoegdheidsverlies.

Indien de adviestermijn voor een verplicht in te winnen advies zoals *in casu* het karakter heeft van een ordetermin is het vergunningverlenend bestuursorgaan er in principe bovendien toe gehouden het advies af te wachten en hiermee rekening te houden indien het alsnog wordt verstrekt, tenzij het advies niet binnen een redelijk geachte termijn wordt verstrekt.

Bij deze adviestermijn geldt de redelijke termijn als een jurisprudentiële vervaltermijn: wordt het advies niet binnen een redelijke termijn uitgebracht, dan is het laattijdig en hoeft het niet langer te worden afgewacht. Bij de beoordeling van de redelijkheid van de adviestermijn moet immers ook rekening gehouden worden met het bestaan van vervaltermijnen in hoofde van de beslissende overheid: wat de vergunningverlenende overheid absoluut moet voorkomen is het verstrijken van de eigen beslissingstermijn, waardoor zij zelf onbevoegd wordt om een beslissing te nemen.

De vraag of een advies binnen een redelijke termijn is verstrekt, dient beoordeeld te worden in functie van de concrete elementen van het dossier, waarbij vooral de complexiteit van het dossier een rol speelt, wat onder meer kan blijken uit het groot aantal adviezen en bezwaren uitgebracht tijdens de procedure.

2.

De verwerende partij heeft met een brief van 4 februari 2016 advies gevraagd aan de verzoekende partij. Het openbaar onderzoek werd afgesloten op 29 maart 2016. De adviestermijn nam aldus een aanvang op 30 maart 2016 en verstreek op 29 april 2016.

De verzoekende partij verleent op 5 september 2016 haar ongunstig advies. Dit betekent dat de ordetermin van 30 dagen om advies uit te brengen met ruimschoots vier maanden is overschreden.

Tenzij door de verzoekende partij concrete motieven ter verantwoording kunnen aangevoerd worden, kan in principe geen reden gezien worden om af te wijken van de termijn van dertig dagen na afsluiting van het openbaar onderzoek.

De verzoekende partij verwijst in antwoord op de exceptie van de verwerende partij in haar wederantwoordnota naar de drie bezwaarschriften die ingediend werden tijdens het openbaar onderzoek. Twee van deze bezwaarschriften waren ontvankelijk, waaronder een petitie ondertekend door bewoners van 35 adressen. Zij stelt dat zij deze bezwaren heeft gebundeld en besproken in haar ongunstig advies.

Evenwel wordt vastgesteld dat de twee ontvankelijke bezwaren niet dermate omvangrijk of inhoudelijk complex van aard zijn, en dat het bezwaar in de vorm van een petitie bovendien zeer summier is. Daarnaast is de beoordeling van de bezwaren door de verzoekende partij en haar ongunstig advies zelf niet in die mate uitgebreid dat dit een overschrijding van de termijn met meer dan vier maanden zou verantwoorden. De verzoekende partij laat evenzeer na dit aan te tonen.

Gelet op het gebrek aan enige deugdelijke verantwoording van de overschrijding van de ordetermijn van 30 dagen om advies uit te brengen, wordt geoordeeld dat het advies van de verzoekende partij dat meer dan vier maanden buiten de ordetermijn aan de verwerende partij werd bezorgd, kennelijk onredelijk laattijdig is, zodat de verzoekende partij op grond van de samenlezing van artikel 4.7.26, §4, eerste lid, 2° b) en artikel 4.8.11, §1, 7° VCRO de bevoegdheid is ontszegd om op ontvankelijke wijze beroep aan te tekenen bij de Raad.

De exceptie is gegrond.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het verzoek tot tussenkomst van de nv ENECO WIND BELGIUM is ontvankelijk.
2. De Raad verwerpt de vordering tot vernietiging.
3. De Raad legt de kosten van het beroep, bepaald op 175 euro, ten laste van de verzoekende partij.
4. De Raad legt de kosten van de tussenkomst, bepaald op 100 euro, ten laste van de tussenkomende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel in openbare zitting van 19 juni 2018 door de derde kamer.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de derde kamer,

Stephanie SAMYN

Filip VAN ACKER